

2021-06-21

Diarienummer: Ä 2021-2634

Justitiedepartementet (JU)

Remiss av SOU 2021:25 Struktur för ökad motståndskraft

Tillväxtverket har tagit del av betänkandet Struktur för ökad motståndskraft, SOU 2021:25 och överlämnar följande yttrande.

Tillväxtverket ser positivt på förslagen

Tillväxtverket ser överlag positivt på utredningens förslag till organisering och grundläggande struktur där roller och ansvar tydliggörs och förutsättningar för samverkan förbättras. Utredningens förslag torde ge bättre möjligheter än nu för att prioritera resurser och skapa förutsättningar för en mer robust och förutsägbar hantering och samordning vid kriser och andra samhällsstörningar. Eftersom utredningens överväganden och förslag får sägas utgöra ett s.k. strukturbetänkande finns det dock fortfarande frågor och utmaningar som kräver ytterligare förtydliganden och ställningstaganden. Detta gäller inte minst de resursmässiga förutsättningarna för kommuner och regioner. I denna del behöver, enligt Tillväxtverkets bedömning, utredningens överväganden kompletteras med en fördjupad analys och förnyade bedömningar.

Samverkan är nyckeln till en fungerande struktur

Tillväxtverket vill understryka de behov av utvecklad samverkan mellan olika nivåer och aktörer som betänkandet förtjänstfullt lyfter fram på olika sätt. Samverkan måste fortsätta att utvecklas och de erfarenheter som gjorts under den pågående pandemin bör tas tillvara för att den föreslagna strukturen ska kunna fungera i praktiskt, vardagligt arbete. Regeringens styrning av myndigheterna bör utgå från tydligare krav på de statliga myndigheterna i denna del liksom av en stärkt dialog med kommuner och regioner. Den fortfarande pågående pandemin har inte minst visat på behovet av en utvecklad och konkretiserad samverkan mellan och inom de olika samhällsnivåerna. Samverkansbehoven är centrala både när det gäller planering inför som under pågående samhällsstörningar och situationer då det krävs en höjd beredskap.

En struktur som kan samla resurser och arbeta utifrån lokala förutsättningar

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag om att inrätta sex geografiska områden för civil ledning och samordning. Vi ser också positivt på att dessa geografiska områden följer en indelning som, i stort sett, används för de sex hälso- och sjukvårdsregionerna. Detta torde underlätta samverkan och effektiv resurshantering. Tillväxtverket vill dock betona vikten av att arbetssättet inom dessa ytmässigt mycket stora områden präglas av en kunskap om lokala förhållanden och en aktiv dialog med kommuner och andra lokala och regionala företrädare. Erfarenheterna av arbetet under pandemin är tydliga i att överväganden och beslut måste utgå från en god kännedom och förståelse för skiftande lokala förhållanden. Men också från en förmåga att ta tillvara kompetens och resurser

hos lokala och regionala aktörer.

Tillväxtverket tillstyrker vidare inrättandet av tio beredskapssektorer med var sin sektorsansvarig myndighet och ytterligare utpekade myndigheter som bidrar i arbetet inom respektive sektor. Enligt vår bedömning förefaller såväl valet av sakområden för respektive beredskapssektor som urvalet av beredskapsmyndigheter rimligt.

Tillväxtverket vill, liksom utredningen, här understryka vikten av sektorernas samverkan med andra aktörer inom näringsliv, ideell och offentlig verksamhet. Som framgår nedan ser också Tillväxtverket flera möjligheter att på olika sätt bidra till det arbete som de utpekade beredskapsmyndigheterna inom den föreslagna beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten förväntas genomföra. Tillväxtverket ser alltså möjligheter att bidra utan att vara en av de utpekade beredskapsmyndigheterna.

Kommunernas och regionernas bidrag och kompetens är avgörande och länsstyrelserna har en viktig roll i att länka samman nivåer

Kommunernas och regionernas bidrag och kompetens är av helt avgörande betydelse för en fungerande struktur för krishantering. Detta lyfts också på ett bra sätt i olika delar av betänkandet. Till exempel så är vikten av en väl fungerande lägesrapportering och informationsdelning av avgörande betydelse för att den nya strukturen ska fungera. Strukturen måste dessutom fungera så att arbetet på nationell nivå effektivt kan kopplas till kommunernas och regionernas arbete i vardagen. På motsvarande sätt är det av avgörande betydelse att kommunernas och regionernas erfarenheter och kunnande tas tillvara i den nationella planeringen och beslutsfattandet.

I detta har länsstyrelserna en viktig roll att fungera som en förmedlande länk mellan de tre samhällsnivåerna. Detta är också en roll som länsstyrelserna överlag axlat på ett bra sätt under pandemin. Det torde därför här finnas konkreta erfarenheter att bygga vidare på i ett långsiktigt beredskapshöjande arbete.

Kommuner och regioner behöver resurser på en rimlig nivå

Tillväxtverket vill dessutom framhålla det centrala i att kommuner och regioner har rimliga resurser till sitt förfogande för att fullfölja de åtaganden utredningen föreslår att de ska ha. Kommuner och regioner har generellt sett en utmanande situation. Detta gäller särskilt för ett antal befolkningsmässigt mindre kommuner som inte sällan har betydande demografiska och kompetensförsörjningsmässiga utmaningar. I dessa mindre landsbygdskommuner innebär möjligheterna att arbeta långsiktigt och strategiskt, på det sätt som utredningens förslag kräver, minst sagt betydande utmaningar i förhållande till de resurser och den kompetens som för närvarande finns tillgänglig.

Det är därför centralt att noga se över ersättningsnivåerna till kommuner och regioner för att den föreslagna strukturen ska kunna fungera som tänkt. Enligt Tillväxtverkets bedömning behöver därför utredningens överväganden i denna del kompletteras med en fördjupad analys och kompletterande förslag.

Tillgänglighet till service är en viktig del av samhällets beredskap

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att främja och utveckla tillgängligheten till

kommersiell och viss offentlig service. Den pågående pandemin har visat på såväl samhällets sårbarhet som de möjligheter som finns när det gäller att lösa problem och utmaningar i en kris. Bland annat har de territoriella perspektiven på samhällets utveckling och resiliens blivit än viktigare när allt fler människor väljer att bo mer spritt över landets yta. Frågan om servicens betydelse för samhällets robusthet och utveckling har alltså under pandemin alltmer accentuerats som en central tillväxt- och beredskapsfråga. Tillväxtverket fokuserar därför nu än mer på dessa frågor¹ och har även inlett en samverkan med Livsmedelsverket på området.

För att viktiga samhällsfunktioner, offentliga och privata, ska kunna fungera i kristider krävs att de finns på plats och fungerar väl i vardagen. Detta är en central utgångspunkt som inte enbart gäller för tillgänglighet till service utan för en fungerande samhällsstruktur i stort. Förutsättningar för ett fungerande samhälle för invånare och företag kan inte tillskapas när väl krisen eller samhällsstörningen är ett faktum. De måste finnas på plats, fungera och ha en trovärdighet hos befolkningen redan innan krisen eller störningen har uppstått.

Tillväxtverkets långsiktiga arbete och väl upparbetade kontakter med relevanta branschorganisationer och andra berörda aktörer inom offentlig och ideell sektor är därför en tillgång som kan tas i anspråk när behoven uppstår. Vi vill här t.ex. lyfta fram "Centralt Samordningsforum för Service" som är en väl fungerande arena för dialog och lägesbildsarbete vilken bör kunna spela en roll i den föreslagna beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvattens framtida arbete. Tillväxtverkets löpande kontakt med regioner och länsstyrelser inom området är likaledes en resurs som bör kunna tas tillvara.

Tillväxtverkets plattform för geografiska analyser, Pupos², bör också kunna nyttjas i arbetet inom den föreslagna beredskapssektorn och ge viktiga bidrag i arbetet med att utveckla analyser av betydelse för livsmedelsförsörjning och annan tillgänglighet av betydelse för invånare och företag.

Tillväxtverket stärker genomförandet av livsmedelsstrategin

Tillväxtverket ska stärka genomförandet av livsmedelsstrategin³ och verka för att livsmedelsstrategins mål uppnås genom att samordna och främja samverkan mellan alla aktörer i livsmedelskedjan, både inom näringsliv och myndigheter, på nationell och regional nivå. I uppdraget ingår även att kommunicera livsmedelsstrategins mål och resultat samt föreslå eventuella justeringar. Även detta arbete bör kunna vara en resurs som kan tas tillvara för arbetet inom den föreslagna beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten.

---

¹ Se t.ex. [Kommersiell service ger robustare samhälle - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](https://tillvaxtverket.se)

² Pupos

³ <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/affarsutveckling/livsmedelsstrategi-for-sverige/tillvaxtverkets-uppdrag.html>

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av t.f. avdelningschef Patrik Sällström. Enhetschef Ingrid Arltoft Henriksson har varit föredragande.

Patrik Sällström

Ingrid Arltoft Henriksson